

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 17. Rok: 2024 Číslo: 05.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti



Vytvorme okolo seba prostredie domova, nie tržnice (z myšlienok pápeža Františka)

V evanjeliu nachádzame nepríjemnú scénu ako Ježiš vyháňa kupcov z chrámu (porov. Jn 2, 13-25).

Ježiš vyháňa predavačov, pre-vracia stoly peňazomencov a všetkých napomína slovami: „*Nerobte z domu môjho Otca tržnicu!*“ (v. 16).

Zastavme sa na chvíľu pri kontraste medzi domovom a tržnicou: sú to vlastne dva rôzne spôsoby predstupovania pred Pána.

V chráme chápanom ako tržnica na to, aby sme boli v poriadku pred Bohom, stačilo kúpiť baránka, zaplatiť zaňho a ugrilovaného na žeravých uhlíkoch oltára skonzumovať. Kúpiť, zaplatiť, zjesť a po-tom nech každý ide do svojho domu.

Avšak v chráme chápanom ako domov sa deje opak: človek ide na stretnutie s Pánom preto, aby vytvoril spoločenstvo s Ním, aby bol spolu so svojimi bratmi i sestrami, aby sa mohol podeliť o radosti či bolesti. Na tržnici sa hľadajú vlastné záujmy, kým doma sa daruje nezištne.

Ježiš je dnes neústupný, pretože nesúhlasí s tým, aby bol chrám – domov nahradený chrámom – tržnicou. Nesúhlasí s tým, aby vzťah s Bohom bol vzdialený a obchodný namiesto blízkeho a dôverného vzťahu. Nesúhlasí s tým, aby predajné pulty nahradili rodinný stôl, aby ceny nahradili objatia a mince, aby nahradili

pohladenia. Prečo to Ježiš odmieta? Pretože takto sa vytvára bariéra medzi Bohom a človekom i medzi bratmi, zatiaľ čo Kristus prišiel, aby priniesol spoločenstvo, aby priniesol milosrdenstvo, teda odpustenie a prináša blízkosť.

Dnes sme aj my počas nášho pôstneho putovania pozvaní, aby sme v nás a okolo nás vytvorili viac



domova a menej tržnice. Predovšetkým vo vzťahu Bohu. Tak, že sa budeme veľa modliť ako deti, ktoré neúnavne a s dôverou klopú na Otcove dvere, a nie ako lakomí a nedôverčiví obchodníci. Takže na prvom mieste modlitbou. A potom šírením bratstva.

Potrebujeme byť viac bratmi. Pomyslime na rozpačité, izolujúce, niekedy až nepriateľské ticho, s ktorým sa človek stretáva na mnohých miestach.

Položme si teraz otázku: predovšetkým, aká je moja modlitba? Je

to cena, ktorú musím zaplatiť, alebo je to chvíľa dôvernej odovzdanosti, pri ktorej sa nepozerám na hodinky? Aké mám vzťahy s druhými?

Viem dávať bez toho,

aby som čakal na recipocitu? Viem urobiť prvý krok, aby som prelomil múry mlčania a prekonal odstup? Tieto otázky si musíme položiť.

Panna Mária, pomáhaj nám „vytvárať domov“ s Bohom, medzi nami a okolo nás.

Niekoľko myšlienok o pôste (inšpirácia pre prežívanie pôstneho obdobia)

„Pôst rodí prorokov. Posilňuje mocných. Poučuje zákonodarcov. Ozbrojuje hrdinov. Cvičí atlétov. Odráža pokušenia. Prebýva spolu so striednosťou a čistotou. Vo vojnách robí hrdinské činy a v čase mieru učí pokoj. Posväcuje oddaných a zdokonaľuje kňazov.“ (sv. Bazil Veľký)

„Je zbytočné sa postiť od jedla, a pritom mať záľubu v krutom kritizovaní a urážaní: Neješ mäso, ale požieraš svojho brata.“ (sv. Bazil Veľký)

„Z nášho pôstu sa raduje aj náš Pán, ale len vtedy, ak sa postíme s láskou, nádejou a vierou.“ (sv. Efrém Sýrsky)

Duchovný spis Rebrík

(obsah a význam diela)

○ napísanie duchovného spisu Jána Klimaka požiadal igumen Ján z kláštora Raithú (zachoval sa nám o tom list), aby jeho poučenia poslúžili „ako rebrík, ktorý vyvedie až k nebeskej bráne tých, ktorí sa rozhodnú pre rehoľný život, a umožní im kráčať bez škôd a pokleskov a bez prekážok zo strany zlých duchov a vládcov temného sveta“. Na túto žiadosť Ján Klimak odpovedal s „radosťou a chvením súčasne“.

Klimakovo dielo je známe vo východnej tradícii pod tromi rozličnými názvami: Rebrík božského výstupu (toto je najviac rozšírený názov na Východe), Osvietenie duše a Duchovné tabule. Na Západe sa nazývalo Rebrík do raja či Rajský rebrík.

Rebrík do raja zhromažďuje to najlepšie z duchovnej tradície egyptských a palestínskych mníchov, no súčasne je veľmi originálny, pretože Ján Klimak sa v ňom prejavuje ako citlivý a bystrý pozorovateľ, ktorý je schopný hlbokých osobných analýz ľudského ducha. Preto sa Rebrík tešil veľkému úspechu v mnohých jazykoch a kultúrach (byzantskej, sýrskej, arménskej, gruzínskej, cirkevnoslovanskej, arabskej), pričom veľký vplyv mal aj v latinskom svete.

Existencia početných rukopisov, prinajmenšom pätnástich v monastieri na Sinaji, sťažila novú kritickú edíciu duchovného spisu.

„Rebrík do raja“ bol už preložený aj do mnohých moderných jazykov, v tomto roku aj do češtiny ako Nebeský žebřík.

Na podklade biblického príbehu o Jakubovom sne („rebrík postavený na zemi, ktorého vrchol sa dotýkal neba. Boží anjeli po ňom vystupovali a zostupovali“, Gen 28,12)

Ján Klimak predstavuje výstup skrze tridsať stupňov k dokonalosti k („premene“ srdca) a intímnej jednote s Bohom. Počet stupňov sa inšpiruje tridsiatimi rokmi, ktoré Ježiš strávil v tichu Nazareta.

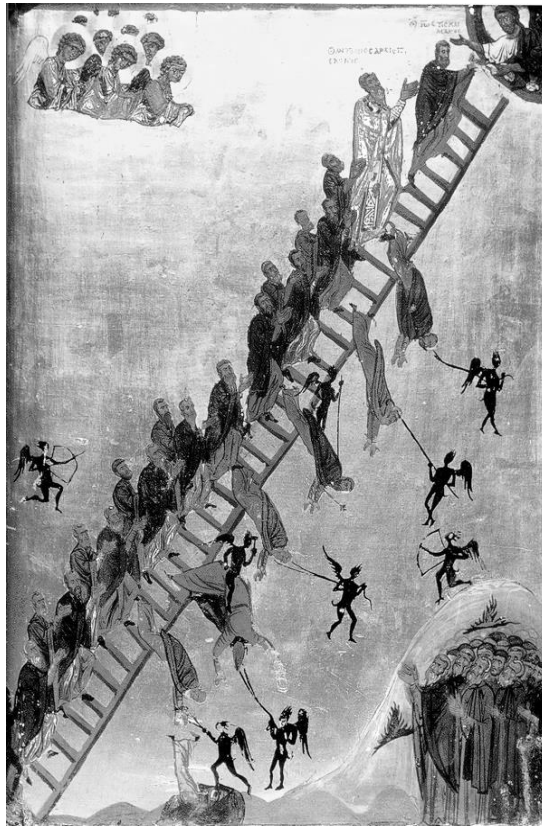
Rebrík do raja vskutku obsahuje tridsať kapitol, pričom každá kapitola vysvetľuje jeden stupeň.

Myšlienka stupňov rebríka výrazne vyzdvihuje askézu, pretože nie je možné predbehnúť čas, ale každú vec treba urobiť vo vhodnom čase, na základe princípu rozlišovania.

Rebríku je narysovaná cesta, ktorá sa otvára pred tým, kto sa rozhodol vystúpiť zo starého spôsobu života k vrcholom kontemplácie a lásky. Na začiatku je radikálne rozhodnutie zrieknuť sa sveta a všetkých vonkajších a vnútorných väzieb, ktoré človeka k nemu pútajú (1-3). Potom je nutné vybudovať základné predpoklady pre nový život: poslušnosť, úprimné pokánie, pamätanie na smrť a skrúšenosť srdca (4-7). Zároveň treba začať pracovať

na odstraňovaní prekážok, ktorými sú hnev, nestriednosť v jedle, erotická nevyváženosť, lakomstvo, necitlivosť, pýcha (8-23). Táto prax privedie mnícha postupne k životu v jednoduchosti, v pokore a vo svetle, ktoré je potrebné pre rozlišovanie myšlienok, vášní a cností (24-26). Vytúženým zavŕšením výstupu je život v sústredení a pokoji (gr. hésychia), modlitba, sloboda od vášní a láska, čím sa dosahuje intímna jednota s Bohom (27-30).

Vstup do rehoľného života je výzvou, na ktorú treba odpovedať horlivosťou potrebnou na prekonanie ťažkostí. Vyžaduje sa absolútne zrieknutie sa sveta a väzieb, aby bol možný návrat do stavu duchovného detstva skrze čistotu, pôst a zdržanlivosť. Odpúťanie sa, podporované dobrovoľným exilom, je nevyhnutnou podmienkou pre dosiahnutie Pána. Rehoľný život podstatne spočíva v osamelom živote pustovníka, hoci zdieľanom s nejakým spoločníkom, a v cenobitskom živote (Rebrík do raja 1,6). Ján Klimak si uvedomuje, že život v samote má svoje riziká, preto ho nepovažuje za vhodný pre všetkých mníchov, ba pre väčšinu je lepšou cestou cenobitský život, v ktorom sa mnísi cvičia v poslušnosti.



Doktrína duchovného zápasu proti rozličným nerestiam spočíva v hľadaní vhodných stratégií na každú okolnosť. Kto úspešne bojoval, môže vystúpiť na posledné stupne Rebríka do raja, ktoré predstavujú najlepší stav duchovného života. Široké pojednanie o poslušnosti, ktorá predstavuje štvrtý stupeň Rebríka, odzrkadľuje život mníchov na Sinaji: je to poslušnosť učeníka, ktorý pomáha svojmu učiteľovi v materiálnych veciach, ale je to predovšetkým poslušnosť cenobitského života. Učiteľ a žiak žijú v tej istej cele, ktorá je základnou jednotkou sinajského mníšstva. Avšak existuje aj rytmus komunitného života,

pretože mnísi sa stretávajú v nedeľu v chráme, ktorý je umiestnený v blízkosti príbytku igumena. Chrámom, ktorý navštevoval Ján Klimak, bol veľmi pravdepodobne ten, ktorý dal postaviť byzantský cisár Justinián medzi rokmi 548 a 565 a je zasvätený Bohorodičke (Theotokos). Samozrejme, že nie všetci boli schopní prísť každú nedeľu do tohto chrámu, pretože niekedy žili veľmi ďaleko. Tu majú dôvod svojho vzniku kaplnky mimo centier mníšskeho života, aj pre slabo centralizovanú štruktúru kolónie mníchov na Sinaji.

Liturgický program

Liturgický program po 4. pôstnej nedeli

11.03. - 17.03. 2024

Pondelok 11.03.	Sv. Sofronios, jeruzalemský patriarcha	17:00 Veľkopôstna večiereň
Utorok 12.03.	Prep. otec a vyznávač Teofán Segriansky	06:45 Veľkopôstny moleben 17:00 Veľkopôstna večiereň
Streda 13.03.	Prenesenie pozostatkov sv. Nikefora, konštantínopoského patriarchu zdržanlivosť od mäsa	16:30 Krížová cesta 17:00 Lit. VPD (slov.) 1. † Taras 2. † Anna, Vasil', Ivan
Štvrtok 14.03.	Prep. otec Benedikt	17:00 Lit. VPD (slov.) 1. † Martin 2. † Anna, Andrej
Piatok 15.03.	Sv. muč. Agapios a ďalší šiesti mučeníci zdržanlivosť od mäsa	16:30 Krížová cesta 17:00 Lit. VPD (slov.) 1. † Dana 2. † Vladimír 3. † Božena, Michal
Sobota 16.03.	Akatistová sobota	07:00 sv. lit. (csl.) 1. † Anna 2. † Anna, Anna, Juraj, Štefan, Vladislav 18:00 sv. lit. (slov.) * Lenka
Nedeľa 17.03.	5. pôstna nedeľa - Prep. Márie Egyptskej Prep. otec Alexej, Boží človek hl. 1	07:30 sv. lit. (slov.) * Miroslav, Miloslava, Michaela, Lenka, Mária 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Mária 17:00 Veľkopôstna večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Štefan

Liturgický program

Liturgický program po 5. pôstnej nedeli

18.03. - 24.03. 2024

Pondelok 18.03.	Sv. Cyril, jeruzalemský arcibiskup	17:00 Veľkopôstna večiereň
Utorok 19.03.	Svätí mučeníci Chryzant a Dária	06:45 Veľkopôstny moleben 17:00 Veľkopôstna večiereň
Streda 20.03.	Prep. otcovia pozabíjaní Saracénmi v kláštore sv, Sávu zdržanlivosť od mäsa	16:30 Krížová cesta 17:00 Lit. VPD (slov.) 1. † Ján, Helena 2. † Vladislav, Anna, Michal, Mária ...
Štvrtok 21.03.	Prep. otec Jakub Vyznávač, katánijský biskup	06:45 1. čas s poklonami sv. Efréma Sýrskeho 17:00 Veľkopôstna večiereň
Piatok 22.03.	Sv. hieromučeník Bazil, ankyrský presbyter zdržanlivosť od mäsa	16:30 Krížová cesta 17:00 Lit. VPD (slov.) 1. † Ján 2. † Anna, Ján, Ladislav...
Sobota 23.03.	Vzkriesenie spravodlivého Lazára	07:00 sv. lit. (csl.) 1. * Igor s rod. 2. * Juraj, Tatiana 18:00 sv. lit. (slov.) * Adela
Nedeľa 24.03.	Kvetná nedeľa požehnanie ratolestí mirovanie 14:30 Predveľkonočná spoveď	07:30 sv. lit. (slov.) * Ladislav, Jana, Viliam, Adrián 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Tatiana s rod. 18:00 sv. lit. (slov.) * Mária

Prepodobný Ján Klimak

(Synaxár - životy svätých)

Cirkvi latinskej, byzantskej a západosýrskej tradície si 30. marca pripomínajú igumena (opáta) monastiera „Horiaci ker“ na Sinaji (medzinárodného kláštora, ktorý sa neskôr začal nazývať „Svätá Katarína“) – prepodobného otca Jána Klimaka, ktorého dielo je dodnes vyhľadávané a čítané.

Prepodobný otec Ján je autorom gréckeho duchovného spisu Rebrík, v ktorom opisuje cestu duchovnej skúsenosti vedúcej k zbožstveniu.

Tento spis je dnes všeobecne považovaný za jedno z najplyvnejších diel kresťanskej asketiky. Mimoriadnej obľube sa tešil už od svojho vzniku v 7. storočí a zanechal výraznú stopu v asketickej literatúre i duchovnom živote mníchov i laikov.

Na základe gréckeho názvu jeho slávneho diela sa Jánovi po smrti dostalo prímene Klimak (gr. Joánnes tes Klímakos). Nazývaný je tiež Ján Scholastik alebo Ján Sinajský.

Prepodobný otec Ján vstúpil ako šestnásťročný do mníšskej kolónie na Sinaji. Duchovne sa formoval pod vedením igumena Martýria.

Vo veku dvadsať rokov prijal mníšske podstrihnutie. Po Martýriovej smrti viedol štyridsať rokov pustovnícky život v lokalite nazývanej Tholas, vzdialenej osem kilometrov od sinajského monastiera, pričom pri sebe mal učeníka Mojžiša. Samota nebola totálna, pretože každú nedeľu sa vracal do kláštorného chrámu na liturgiu a prijímal tých, ktorí za ním prichádzali na duchovný rozhovor.

Vo veku asi 60 rokov bol proti svojej vôli zvolený za igumena mníchov na Sinaji. V tom istom monastieri žil aj jeho brat Juraj, ktorý ho prežil len o desať

mesiacov. V postavení igumena Ján Klimak musel svoju pozornosť venovať mníchom a pustovníkom, chorým (bola tu aj malá nemocnica) a aj početným pútnikom, ktorí prichádzali na Sinaj.

Monastier slúžil aj ako noviciát, kde novoprichádzajúci, prv ako prešli do samoty pod vedením učiteľa, dostávali počas dvoch rokov poučenia od starších a formovali sa v rehoľnom a duchovnom živote.

Spomienke Jána Klimaka je v byzantskej tradícii venovaná štvrtá nedeľa Veľkého pôstu.



Súťaž krásy

(príbeh pre potešenie duše)

Známy podnik zaoberajúci sa výrobou kozmetických prípravkov vyzval obyvateľov istého veľkomesta, aby mu poslali mená a fotografie najkrajších žien, ktoré poznajú.

V priebehu niekoľkých týždňov prišli do podniku stovky listov.

Zástupcov firmy zaujal najmä jeden a hneď ho odniesli riaditeľovi podniku. Autorom listu bol chlapček s vážnymi rodinnými problémami, ktorý býval v nie práve vychytenej štvrti.

Po nejakých úpravách znel jeho list takto: „Na našej ulici býva jedna nádherná žena. Chodím ju navštíviť každý deň. Pri nej mám pocit, že som to najdôležitejšie dieťa na svete. Hráme sa spolu dámu a vždy ma počúva, keď rozprávam o svojich problémoch. Rozumie mi. A keď odchádzam, príde ku dverám a vždy za mnou zakričí, že je na mňa hrdá.“

Chlapča zakončilo svoj list slovami: „Táto fotografia potvrdzuje, že ide o tú najkrajšiu ženu zo všetkých. Dúfam, že si

raz nájdem takú peknú manželku, ako je ona.“

Zvedavý riaditeľ požiadal, aby mu ukázali podobizeň tej ženy. Jeho sekretárka mu podala fotografiu staršej bezzubej ženy na invalidnom vozíčku.

Riedke biele vlasy mala začesané do drobného uzla a hlboké vrásky na tvári jej zvláštnym spôsobom zjemňovalo svetlo vyžarujúce z očí.

„Túto ženu nemôžeme použiť,“ povedal riaditeľ s úsmevom.

„Pred celým svetom by potvrdila, že na to, aby žena bola krásna, nepotrebuje naše výrobky.“

Chlapček dal svojim postojom jasne najavo, že krása sa nevníma očami, ale srdcom. To nádherné na človeku je ukryté v jeho duši, ktorá je od Boha.

„Bože, stvor vo mne srdce čisté a v mojom vnútri obnov ducha pevného.“ (Ž 51, 12)

„Aký dobrý je Boh voči ostatným, Boh voči tým, čo majú srdce čisté.“ (Prís 22, 11)

